

ශ්‍රී ලංකා විශාල දෙපාර්තමේන්තුව / ත්‍රිව්‍යාප පාර්ශ්‍ය ත්‍රිකිණකාම් / Department of Examinations, Sri Lanka

අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර (උපයේ පෙළ) විශාලය, 2000 අගෝස්තු
කළුවිප් පොතුත් තරාතරපත්තිර(ශ්‍යාර තර)ප් පාර්ශ්‍ය, 2000 ඇකස්ස්
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2000

ව්‍යාපාර සංඛ්‍යාතය II
වැනිකට් ප්‍රස්ථිවිවරවියල II
Business Statistics II

31	
S	II

පැය තුනයි/මුළු මණිත්තියාලවක් / Three hours

I කොටසයි ප්‍රශ්න සියලුමට හා II කොටසයි ප්‍රශ්න හතරකට පිළිබුරු සහයත්ත. සංඛ්‍යාත වගු හා ප්‍රස්ථාර තුවාලි සහයතු ඇත. ගණක යන්ත්‍ර හාවිතයට ඉවත් දෙනු නොලැබේ.

I කොටසය

(ත්‍රිත්‍ය ප්‍රශ්නයන්ට ලකුණු 4 බැංකින් මූල්‍ය ලකුණු 40 ක් මෙම කොටසට හිමි වේ.)

1. පහත දී ඇති එක් එක් ප්‍රකාශය සහතිය ද අස්‍යාත්‍ය ද යන වග සඳහන් කර මධ්‍යී පිළිබුරු සනාථ කිරීමට කුරුණු භැක්වීන් දක්වන්න.

 - (ආ) එක් එක් ස්කරයෙන් සරල සයම්හාවී තියුදියක් තෝරාගත් විට එය සරල සයම්හාවී තියුදීමක් ලෙස භැඳින් වේ.
 - (ඇ) තියුදීම් රාමුව ලබා ගත නොහැකි විට පොකුරු තියුදීම් හිඳුපත්වය හොඳ තියුදීම් හිඳුප තුමයක් විය භැඳිය.
 - (ඈ) n/N ප්‍රකාශනය පරිමිත පාගහන කේතෙකය ලෙස භැඳින් වේ.
 - (ඉ) සියලුම තියුදීම් ත්‍රියාවලින් තියත යම්හාවිතාවක් පහිත තියුදීමක් හා සම්බන්ධ වේ.

2. පහත දක්වෙන එක් එක් අවස්ථාව සඳහා දී ඇති පිළිබුරු එක්වීන් වඩාත් ම සුදුසු පිළිබුරු තෝරා එයට අදාළ අංකය රැඹුදීලිව ලියා දක්වන්න.

 - (ආ) කරම N වන යාගහනයකින් ප්‍රමිතයාපනය සහිතව තෝරා ගත භැඳි කරම න වන තියුදී යාචාව

 - (i) N^2
 - (ii) $N C_n$
 - (iii) ∞
 - (iv) N^n වේ.

 - (ඇ) යාගහන පරාමිතිය සහ තියුදී තිමිතය අතර එන්සය

 - (i) මානුෂීන දේශය
 - (ii) පුතු දේශය
 - (iii) නොතියුදීම් දේශය
 - (iv) තියුදීම් දේශය

 - (ඈ) තුම්වන් භැඳින් වේ.
 - (ඉ) තුම්වන් තියුදීම යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ

 - (i) අනුජාත ලෙස එකක n ප්‍රමාණයක් තෝරා ගැනීමකි.
 - (ii) සමාන දුරින් පිහිටි එකක n ප්‍රමාණයක් තෝරා ගැනීමකි.
 - (iii) වියාලම එකක n ප්‍රමාණයක් තෝරා ගැනීමකි.
 - (iv) අනුනුමයක මධ්‍ය එකක n ප්‍රමාණයක් තෝරා ගැනීමකි.

 - (ඉ) පහත සඳහන් ප්‍රකාශයන් ගෙන් තිවැරදි වන්නේ කුමක් ද?

 - (i) තියුදී කරම වැඩිවිමක් සමඟ යාගහන මධ්‍යන්තය ද වැඩි වේ.
 - (ii) තියුදී කරම වැඩිවිමක් සමඟ යාගහන මධ්‍යන්තය අවශ්‍ය වේ.
 - (iii) තියුදී කරම අඩුවිමක් සමඟ යාගහන මධ්‍යන්තය අවශ්‍ය වේ.
 - (iv) යාගහන මධ්‍යන්තය තියත අගයකි.

3. හිජේ තුනු පිරවීම සඳහා ව්‍යාපෘති පූදුසු පදය / පද / ප්‍රකාශනය ලියා දක්වන්න.
- සංගහනයක ඒකක සංඛ්‍යාව සිලිනා නම් එය සංගහනයක් ලෙස හැඳින් වේ.
 - T නම් නිමානකයක අලේක්ටික අය සංගහන පරාමිතිය ම වලට සමාන නම් T නිමානකයට ම පරාමිතියෙහි නිමානකයක් යැයි කියනු ලැබේ.
 - අප්‍රිලින සංගහනයක විවිධානය 100 පුහ මධ්‍යන්තය 96 වේ. ඒකක 4 ක සයමිහාවි තියැදියක් තෝරා ගනු ලබන්න නම් තියැදි මධ්‍යන්තයෙහි නියුදුම් ව්‍යාප්‍රේක්ෂණ සම්මත දේශයවේ.
 - ම නම් සංගහන පරාමිතියන් සඳහා නිමානකයක තනි අයයක් එහි නිමිතියක යැයි කියනු ලැබේ.
4. පහත දී ඇති එක් එක් ප්‍රකාශනය සත්‍යය ද අසත්‍යය ද යන වග සඳහන් කර මධ්‍යින් පිළිබඳ සතාප කිරීමට භාෂේන් කරුණු දන්නන්.
- නිෂ්ප්‍රතියන් හා නිමානකයක් යනු ඒකීනෙකට සමාන දරුව ඇති පද දෙකකි.
 - ප්‍රකින්සේප කිරීමේ උරුමුණ සඳහා පරීක්ෂාවට භාර්තය කරනු ලබන කළුපිතයට වෙශකළුපිත කළුපිතය යැයි කියනු ලැබේ.
 - අවදි පෙදෙස ප්‍රකින්සේප කිරීමේ පෙදෙස යනුවන් ද හැඳින් වේ.
 - පරීක්ෂාවක තරම පිළිගැනීම් පෙදෙයේ තරමට සමාන වේ.
5. පහත දක්වනා එක් එක් ප්‍රකාශනය සඳහා දී ඇති පිළිබඳ අනුරින් වචානම සූදුසු පිළිබඳ තෝරා රාහුරු ප්‍රකාශනය පැහැදිලිව ලියා දක්වන්න.
- සාරිජන්ගින් මිල දරුණුයක් මගින්

(i) පුද්ගලයක්	(ii) කියියම් ප්‍රාලක්
(iii) සමාරයක පියලුම පුදුල	(iv) ඉහත පියල්ලම්

 අත්දක්නු ලබන මිල වෙනස්වීම පිළින්මු කරනු ලැබේ.
 - ප්‍රමත් සංගහන කිහිපයක මධ්‍යන්තයෙහි සමානතාවය

(i) t පරීක්ෂාව	(ii) F පරීක්ෂාව
(iii) X^2 පරීක්ෂාව	(iv) Z පරීක්ෂාව

 මගින් පරීක්ෂා කළ නැතිය.
 - අංශ ආරථිව විවිධයට හේතු වන ප්‍රධාන පාධක වන්නේ,

(i) කාලගුණය වේ.	(ii) සමාජ සිරින් විරින් වේ.
(iii) උත්ස්ව වේ.	(iv) ඉහත පියල්ලම් වේ.
 - නිෂ්පාදිතයක පැවරිය නැති හේතු තියා පිළුවන විවිධය

(i) දේශ පහිත හිජාවලියක් තියා පිදු වේ.	(ii) යනු හිජාවලිමින් බව තියා පිදු වේ.
(iii) අමුව්‍ය වල බාල ගුණාත්මක බව තියා පිදු වේ.	(iv) ඉහත පියල්ලම් තියා පිදු වේ.
6. හියනු පිරවීම සඳහා ව්‍යාපෘති පූදුසු පදය / පද / ප්‍රකාශනය ලියා දක්වන්න.
- X^2 සංඛ්‍යාතියෙහි අය යන සංඛ්‍යාතියන්ගේ අන්තරය මත රඳා පවතී.
 - වල මධ්‍යනය යන විවිධයන් ඉවත් කරයි.
 - ලැයිජියර මිල දරුණුය ප්‍රමාණයන් හාරියන් ලෙස භාවිත කරයි.
 - "නොද" නොගයක් ප්‍රකින්සේප විමේ නැතියාව යැයි කියනු ලැබේ.
7. පළපුරුද සත්‍ය ගොවිපල හිමියෙක් තුළුලන් රිකාල සංගහනයක මධ්‍යන් බර කි.ගු. μ සංඛ්‍යාතියන් සංඛ්‍යාතිය තුළුන් බරහි පමිතන අපගමනය කි.ගු. 0.70 ක් ලෙස නොවෙනයේ ව පවතින බව දත්. සංගහනයන් තුළුලන් 100 ක සයමිහාවි තියැදියක් ගෙන එක් එක් තුළුලාගේ බර කි.ගු. x විවිධ කරගත් අතර තියැදිය සඳහා $\Sigma x = 190.2$ ලෙස ලැබේ.
- μ සඳහා අනුහාත නිමිතියක් යොයන්න.
 - μ සඳහා 95% ප්‍රාත්තරයක් යොයන්න.

8. කිහිපයේ ගබඩාවක යම් වර්ගයක තීම් ඇදුම් සඳහා ආරථව දරකකයක් පහත විග්‍රහෙන් දක් වේ.

කාරුණික	ආරථව දරකකය
ජනවාරි - මාරුතු	89
අප්‍රේල් - ජූනි	130
ජූලි - සැප්තැම්බර	83
මැයිස්‍රෝ - දෙසැම්බර	98

වර්ගයේ පළමු කාරුණික මුළු පිරිවැටුම රු. 10 000/- ක් නම් අනෙක් එක් එක් කාරුණික වල දී මෙම වර්ගයේ තීම් ඇදුම් සඳහා ඉල්ලුම යපුරා ලිමට තබා ගත යුතු නොග වල විත්තාකම නොපමණ දැයි තීරණය කරන්න.

මධ්‍යෝග ප්‍රතිඵලය ලබා ගැනීම සඳහා කරණු ලබන උපකල්පන මොනවා ද?

9. කිහිපයේ සමාගමක් රැලු වර්ගයේ දී හාංචියක අලෙවිය 50% කින් වැළි වේ යැයි බලාපොරොත්තු වේ. දේ ආදායම දෙගුණ වීම සඳහා මෙම සමාගම මිල වැළි කළ යුත්තේ තුමන ප්‍රකිරියකින් ද?
10. A, B, C, D සහ E නම් ප්‍රේක්ෂි වලට කාණ්ඩ කිරීමට අමතරව ශිෂ්‍යයන් 200 ක් පිරිමි හෝ ගැහැනු වියෙන් ප්‍රවිරෝග කර ඔවුන්ගේ ප්‍රතිඵල ආපතිතකා විග්‍රහිකින් පාරාංශ කරන ලදී. සියලු අපේක්ෂිත අයයන් 5 හෝ ඊට වැළි යැයි උපකල්පනය කරන්න.

$$\sum \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

සංඛ්‍යාතියෙහි අයය 14.27 ලෙස ගණනය කරන ලදී. මධ්‍යෝග කළුපිතය ප්‍රකාශ කරමින් සහ 1% වෙශයෙහි මට්ටමක් යොදා ගතිමින් ස්ථීර - පුරුෂ හා විය සහ ප්‍රේක්ෂිය එකිනෙකට සම්බන්ධිත ද නොවේ ද යන්න විහාග කරන්න.

II කොටස (ප්‍රේක්ෂිත සහ සිද්ධාන්ත යාපනයන්)

11. (අ) නියුතීමෙහි අරමුණු ප්‍රෙශ්‍යාතින් ප්‍රකාශ කරන්න. (ලක්ෂණ 02 දී)
(ආ) පහත දක්වෙන දැනු ප්‍රෙශ්‍යාතින් පැහැදිලි කරන්න.
 (i) නියුතීම් රාමුව (ii) තුම්බන් නියුතීම (iii) කොටස නියුතීම (ලක්ෂණ 06 දී)
 (ඇ) පහත දක්වෙන ලාක්ෂණික සහිත සංගහනයක් සම්බන්ධෙයේන් අධ්‍යයනයක් කිරීමට අවශ්‍ය වී ඇත.
 • අනෙකුත් ප්‍රවාහන මාධ්‍ය හා විතා කරන මගින්ට බස් මගින්ගේ අනුපාතය 4 : 8 වේ.
 • සැතපුම් 5 ක් සහ ඊට වැළියෙන් ගමන් කරන අයට සැතපුම් 5 කට අඩුවෙන් ගමන් කරන අයගේ අනුපාතය
 (i) බස් මගින් සඳහා 7 : 3 (ii) අනෙකුත් ප්‍රවාහන මාධ්‍ය මගින් සඳහා 2 : 3
 එක් එක් පිරික්ස්න්නා විසින් පුද්ගලයින් 60 දෙනෙකුගෙන් සමන්වීත කොටසක් ප්‍රෙක්ෂිත කිරීම සඳහා යොදා ගත යුතු නම්, එක් එක් පානියෙන් කොපමණ පුද්ගලයන් සංඛ්‍යාතිකයක් තොරා ගත යුතු ද?
 (ලක්ෂණ 07 දී)
12. (අ) සංගහන මධ්‍යන්‍යය μ , නියුතීම මධ්‍යන්‍යය \bar{X} සහ \bar{X} හි නියුතීම් ව්‍යාප්තියෙහි මධ්‍යන්‍යය $\mu_{\bar{X}}$ අතර වෙනස දක්වන්න. විශාලක්වීය අනුව මෙම මිනුම් සංගහනයන් කරන්නේ කෙසේ ද? (ලක්ෂණ 07 දී)
 (ආ) කරමාන්තයාලාවක දේවික සංගහනයක මධ්‍යන්‍ය වාර්ෂික ආදායම රු. 45 000/- ක් බව දැන ගෙන ඇත. සංගහන පම්මන අපගමනය රු. 2 500 කි. මෙම යේවුකයන් ගෙන් $k = 100$ වන නියුතීයක් තොරා ගෙන්නේ නම්
 (i) නියුතීම මධ්‍යන්‍යය \bar{X} හි නියුතීම් ව්‍යාප්තිය විස්තර කරන්න.
 (ii) සංගහන වාර්ෂික මධ්‍යන්‍යය ආදායමෙන් රු. 400/-ක සීමාවක් ඇතුළත \bar{X} පිහිටිමේ සම්භාවිතාවය තුමනක් ද?
 (iii) මධ්‍යෝග ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය උපකල්පන ප්‍රකාශ කරන්න. (ලක්ෂණ 08 දී)
 13. (අ) සංඛ්‍යාතිකය නිමානය යුතුවෙන් මධ්‍ය අදහස් කරන්නේ තුමනක් ද?
 (ආ) සංගහන මධ්‍යන්‍ය සඳහා විශ්‍යාතික ප්‍රාතිතරයක් ගොඩ තුළිමේ දී ප්‍රමත් ව්‍යාප්තිය වෙනුවට
 t - ව්‍යාප්තිය හා විතා කිරීම යෝග්‍ය වන්නේ තුමන ත්‍යැත්තියන් යටතේ ද?
 (ලක්ෂණ 04 දී)

(ඇ) කිහිපයම් විභාගයක දී එක් එක් වර්ෂයේදී ලකුණු වල සම්මත අපගමනය 13.5 ක් වන බව දත්තා තමුන් මධ්‍යන්තය ලකුණු ම අඩු වැඩි වේ. පරික්ෂකයෙක් විභාගයේ දී පියලිම අලේක්ස්කයන්ගේ මධ්‍යන්තය ලකුණු නිමානය කිරීමට බලාපොරොත්තු වන තමුන් මූලු ලග ඇත්තේ නියැදි මධ්‍යන්තය 68.4 ක් වගයෙන් ලැබෙන අලේක්ස්කයන් 256 කින් සම්බෝධන නියැදියක ලකුණු පමණි.

- (i) ඩු සඳහා විශ්වීන ප්‍රාන්තරයක් ගණනය කිරීමට නියැදි මධ්‍යන්තය හාවිතා කිරීම පිළිස මෙම අලේක්ස්කයන් පම්බන්ධයෙන් පරික්ෂකවරයා විශින් කළ මූලු උපකල්පනය කිවලේ ද?
- (ii) ඉහත උපකල්පනය සාධාරණ යැයි උපකල්පනය කරමින් ඩු සඳහා 95% මට්ටමේ විශ්වීන ප්‍රාන්තරයක් ගණනය කරන්න.
- (iii) ඩු හි සත්‍ය අය 65.3 වගයෙන් පරික්ෂකවරයා පසුව සොයා ගත්තා ලද්දේ තම් නියැදිය පිළිබඳව පරික්ෂකවරයාට කළ නැකි නිගමන මොනවා ද?

(ලකුණු 08 දි)

14. (අ) "සංඛ්‍යාත කළේකිතයක් පරික්ෂා කිරීම" යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක් ද?

(ලකුණු 02 දි)

(ආ) වෙශයෙහි මට්ටම නිරවචනය කර සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 03 දි)

(ඇ) නිෂ්පාදකයන් තම කරමාන්තකාලාවේ නිපදවන විපුල වල සාමාන්‍ය දිග සේම්. 20 ක් යැයි ප්‍රකාශ කරයි. විපුලයක දිග සඳහා සම්මත අපගමනය සේම්. 2 ක් සහිත ප්‍රමත ව්‍යාප්තියක් ඇත. විපුල 36 ක නියැදියක මධ්‍යන්තය දිග සේම්. 19.5 ක් වේ.

- (i) මධ්‍යන්තය දිගෙහි වෙනසක් පිළිබඳව වෙශයෙහි සාක්ෂි කිවේ දහි 5% මට්ටමකින් පරික්ෂා කරන්න.

(ලකුණු 03 දි)

- (ii) නිෂ්පාදන ව්‍යාවලිය පාලනය කිරීම පිළිස එක් එක් නිෂ්පාදන කාණ්ඩයෙන් විපුල 25ක නියැදියක් ලබා ගැනීමට නිෂ්පාදකයා තීරණය කරයි. මූලු කාණ්ඩය ප්‍රික්ස්පේ කිරීමට තීරණය කරන X හි අවධි අයයන් 5% මට්ටමේ දී සොයන්න.

(ලකුණු 03 දි)

- (iii) විපුලයක සාමාන්‍ය දිග සේම්. 21 දක්වා වැඩි වී ඇතැයි සිතන්න. මධ්‍යන්තය සේම්. 20 ක් යැයි විශ්වාස කරමින් නිෂ්පාදකයා නිෂ්පාදන තොගය පිළිගැනීමේ පමිණාවිතාවය කොපමත් ද?

(ලකුණු 04 දි)

15. (අ) දරුකාංක ගොඩ නැගීමේ දී මතුවන විවිධ ප්‍රශ්න සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 05 දි)

(ආ) ලැයිස්ටිජර පහ පාණේ පුනු පම්බන්ධ මබගේ තේම් ඒ පිළිබඳව මබගේ අදහස් සමඟ ඉදිරිපත් කරන්න.

(ලකුණු 03 දි)

(ඇ) පමාගමක නිෂ්පාදන වියදම් පාලනය කිරීම සඳහා 1992 සේ එක් එක් වර්ෂයෙහි ලැයිස්ටිජරගේ දරුකාංකය ගණනය කරන ලදී. 1992 - 1995 වර්ෂ සඳහා දරුකාංක පහත දක්වේ. (පාද වර්ෂය 1992 වේ.)

වර්ෂය	1992	1993	1994	1995
පිරිවැය දරුකාංකය	100	102	109	116

නිෂ්පාදන වියදමෙහි ප්‍රධාන වගයෙන් ගුම්ය, අමුදව්‍ය පහ ඉත්තින පිරිවැය සමන්විත වන අතර 1992 පහ 1996 සඳහා මෙම පිරිවැය පිළිබඳ විස්තර එක් එක් වර්ෂයේදී එක් එක් දැන් දැන් හාවිතා කළ එකක සංඛ්‍යාව පහත දක්වේ.

	1992		1996	
	රැකක පිරිවැය (රුපියල්)	හාවිතා කළ රැකක පාඨමාව	රැකක පිරිවැය (රුපියල්)	හාවිතා කළ රැකක පාඨමාව
ගුම්ය අමුදව්‍ය දැන්නා	පැයකට 19 කි.ග්‍රෑමයක් 180 ලිටරයක් 20	පැය 10 400 කි.ග්‍රෑ. 500 ලිටර 5 000	පැයකට 24.20 කි.ග්‍රෑමයක් 220 ලිටරයක් 24	පැය 9 420 කි.ග්‍රෑ. 520 ලිටර 4 900

(i) 1992 පාද වර්ෂය ලෙස ගෙන 1996 එර්ං සඳහා ලැයිස්ටිජරගේ වියදම් දරුකාංක ගණනය කරන්න.

(ii) 1992 - 1996 වර්ෂ සඳහා මුළු ආර්ථිකයෙහි මිළ දරුකාංක පහත දක්වේ. (මෙම දරුකාංක සඳහා පාද වර්ෂය 1994 වේ.) පායන්තයෙහි නිෂ්පාදන වියදම් වල වැඩිවිත මෙම කාලය තුළ මෙලේ පොදු වැඩිවිත පහ සංඛ්‍යාතය කරන්න.

වර්ෂය	1992	1993	1994	1995	1996
මිළ දරුකාංකය	86	90	100	112	114

(ලකුණු 07 දි)

16. (அ) கால பேரிலை பதின் தலைவரை ஒரு ஒரு மூன்றாவது வரிசையில் படிக்க விரும்புகிறோம்.

- (i) අව්‍යාපාකයක්
 - (ii) තනතුරු සමඟ දී පූජා පැනි පත් අලේවියේ එයිඹිමක්
 - (iii) වෙළඳ විද්‍යාවේ දියුණුව තිබා මරණ අනුපාකිකයෙහි අඩුවීම
 - (iv) පැනුවුලියම් තිශ්පාදන පදනා තීරණකරයෙන ඉල්ලුමෙහි එයිඹිමක්
 - (v) සං තුනක කාලයක් පදනා ආයතනයෙහි තිශ්පාදනය ඇතැහිමට

(කොතුව 05 දි)

- (ආ) උපතිකය අනුමිහනය කිරීමේ වල මධ්‍යන තුම්බෙහි වාසි සහ සිමාවන් මොනවා ද? (ලක්ෂණ 03 ය)
 (ඇ) දත්තයන් ආවර්ථකාවයෙන් පිදහස් කිරීම යුතුවන් තුමක් අදහස් වේ දැයි පැහැදිලි කරන්න.
 මෙහි ප්‍රයෝගතය තුමක් ද? (ලක්ෂණ 02 ය)

මායය	මුදල යේෂය (රුපි. දහස්)	ආර්ථික දරුණුකාය
රත්නායිලාරි	360	120
පෙබරවාරි	400	80
මාරුතු	550	110
අපියල්	360	90
මැයි	350	70
ජ්‍යෙෂ්ඨ	550	100

(ಕೆಣ್ಣ 05 ಡಿ)

17. (அ) தீவ்பாடுதயக தகன்விய (உச்சத்தில்) யளுவின் அடர்த் தரத்தை குமக் கி? (ஒன்று 03 இ)

- (ආ) පාලන පටහන් පිළියෙළ කරන්නේ කෙයේ ද?

ଶୈଳ୍ୟଦୀ ଅଂକର	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ଅଧିକତମୀୟ (\bar{x})	43	49	37	44	45	37	51	46	43	47
ପରାମର୍ଶ (R)	3	6	5	7	7	4	8	6	4	6

($n = 6$ සඳහා $A_2 = 0.483$, $D_3 = 0$ සහ $D_4 = 2.004$ ලෙස මෙටි උපකලුපත්‍ය කළ හැකිය)

(୯୫୫ ୦୫ ପ)